

Lehden tekeminen

Toni Joukanen

Johanna Pakarinen

Opinnäytetyö

Journalismin koulutusohjelma 2016

Koulutusohjelma

Tekijät Toni Joukanen Johanna Pakarinen	Ryhmä Joura
Opinnäytetyön nimi Lehden tekeminen	Sivu- ja liitesivumäärä 22
Ohjaajat Miisa Jääskeläinen	
<p>Tämä produktityyppinen opinnäytetyö kertoo lehden tekemisestä.</p> <p>Opinnäytetyön kirjoittajat tekivät produktin eli oman printtilehden kahdestaan alusta loppuun. Tämä sisältää työskentelyprosessien sekä työn suunnittelun, aikataulutuksen, juttujen teon, kuvituksen, taiton, painon ja markkinoinnin, sekä työn raportoinnin.</p> <p>Opinnäytetyöstä käy ilmi näiden vaiheiden toteuttaminen lehden tekemisessä.</p> <p><i>Haave</i>-kulttuurilehdelle on suunniteltu sisältörakenne, jota voidaan käyttää seuraavissa numeroissa.</p> <p>Opinnäytetyön tekeminen alkoi keväällä 2016 ja valmistui joulukuussa 2016.</p>	
Asiasanat Journalismi, aikakauslehti, kulttuuri	

Degree programme

<p>Authors Toni Joukanen Johanna Pakarinen</p>	<p>Group Joura</p>
<p>The title of thesis PRODUCTION OF A MAGAZINE</p>	<p>Number of pages and appendices 22</p>
<p>Supervisors Miisa Jääskeläinen</p>	
<p>The subject of this product- related thesis is the planning and implementation of a magazine.</p> <p>The authors of this thesis have produced a print magazine and have planned and produced all the content. This includes the planning of the work processes, timetables, writing the stories, pictures, layouts, marketing and reporting.</p> <p>This thesis will describe all the work phases while producing the magazine.</p> <p><i>Haave</i>, cultural magazine has a planned structure that can be used in further <i>Haave</i>-issues.</p> <p>Making of this thesis began in spring 2016 and was completed in December 2016.</p>	
<p>Key words Journalism, magazine, culture</p>	

Sisällys

1 Johdanto	5
1.1 Ideasta kulttuurilehdeksi.....	5
1.2 Lehdenteon tavoitteet.....	6
2 Lehden sisällön ja prosessien suunnittelu.....	7
2.1 Työnjako.....	7
2.2 Juttujen ideointi ja juttuideoiden hyväksyminen.....	8
2.3 Lehden juttupaikat	8
2.4 Lehden sivumäärän suunnittelu	9
2.5 Lehden nimi	10
2.6 Tietoperusta ja ulkopuolinen konsultointi.....	10
2.7 Lehden omat verkkosivut ja sosiaalinen media.....	12
2.8 Verkossa olevan sisällön hyödyntäminen	12
3 Aikataulus ja vaiheistus	13
3.1 Työn vaiheet:.....	13
3.2 Kuukausittainen aikataulu ja sisältö:	14
4 Työn seuranta ja viestintä	14
5 Juttujen suunnittelu ja toteutus	15
6 Työvälineet, ohjelmistot ja työtilat	17
7 Lehden ulkoasu ja taitto	17
8 Paino	18
9 Rahoitus.....	18
10 Joitakin valmiita juttuja.....	19
11 Johtopäätökset.....	21
11.1 Hyvä suunnittelu kaiken a ja o	21
11.2 Kauaskantoinen näkökulma auttoi projektia.....	21
11.3 Ei teknisiä ongelmia ja yhteistyö toimi.....	22
11.4 Työmäärää aliarvioitiin ja liian vähän lomaa suunniteltu.....	22
11.5 Rahan tarve pakotti tekemään enemmän töitä, joka aiheutti viivästystä	22
11.6 Aikataulujen venyminen pakotti karsimaan lopputulosta.....	23
11.7 Lehden laatu kärsi hieman, mutta yksittäisten juttujen ei.....	23
11.8 Lopulliset johtopäätökset.....	23

12 Lähteet.....	24
-----------------	----

Liitteet

Liite 1. Excel-taulukko.....	20
------------------------------	----

1 Johdanto

Teimme opinnäytetyönä oman lehden, koska halusimme kehittää omia lehdentekotaitoja ja hyödyntää oppimiamme asioita. Oman lehden tekeminen opettaa mielestämme eniten käytännön työstä ja toimii hyvänä näytteenä osaamisesta tulevaisuudessa.

Haluamme lehden julkaisun jatkuvan tulevaisuudessa. Päämäärämme on, että opinnäytetyönä tekemämme lehden ensimmäinen numero auttaisi meitä saamaan rahoitusta tuleville julkaisuille. Lehden mallikappaleen avulla voisimme myös hakea mainostuloja seuraaviin lehden numeroihin.

Tämän raportin tarkoituksena on kuvata lehden teon eri vaiheet aina ideoinnista ja suunnittelusta lopputuotteeseen saakka. Kuvaamme myös työskentelyprosesseja joita käytimme, ja perustelemme lehdenteossa tekemiämme valintoja sekä miten omasta mielestämme onnistuimme niissä.

Pyrimme raportin avulla antamaan hyödyllistä tietoa muille asiasta kiinnostuneille ja helpottaa heidän työtään.

Kerromme raportissa myös alkuperäiset tavoitteemme sekä analysoimme kuinka hyvin saavutimme ne.

1.1 Ideasta kulttuurilehdeksi

Huomasimme, että meillä molemmilla oli halu tehdä oma lehti. Myös ajatuksemme lehden sisällöstä oli samankaltaiset. Meillä oli jo useita valmiita juttuideoita, joista lehti voisi rakentua.

Halusimme tehdä oman uuden lehden vastapainoksi kaupallisten lehtien suuntaukseen, jossa mainostajat ja mainostulot määrittelevät lehden sisällön suuntaa sekä aiheiden että laadun kustannuksella.

Nykyinen lehtitarjonta ei ollut mielestämme tyydyttävä, vaan halusimme tehdä kestäviä ja ajattomia juttuja ilman tiukkaa teemaa tai muotorajauksia, sekä sellaista materiaalia, jota valtavirta ei välttämättä tuota.

Näimme myös, että tällaisella lehdellä voisi olla potentiaalista kysyntää. Lähipiirissä tekemiemme tiedustelujen suhteen näkemyksemme vahvistui ja päätimme ryhtyä toimeen.

Määrittelimme lehdelle kohdeyleisön, jonka mukaan myös lehden sisältöä suunniteltiin. Kohdeyleisömme on koulutetut kaupunkilaiset, joiden ikähaitari on noin 30–50 vuotta. He ovat kiinnostuneita maailman tilasta, uusista näkökulmista, kulttuurista ja myös valtamedian ulkopuolisista asioista.

Halusimme, että lehden sisältö eroaisi kohua hakevista keskusteluaiheista, vastakkainasetteluisista, vihapuheista ja anekdootteihin perustuvista poliittisista ilmiöistä.

Tavoittemme oli, että lehti keskittyisi syvempiin faktuaalisiin ja taustoittaviin juttuihin. Halusimme, että lukijat pääsevät lehteä lukiessaan edes hetkeksi eroon vallitsevasta asenneilmapiiristä. Lisäksi halusimme, että kiinnitämme erityisen paljon huomiota lehden kuvitukseen.

Halusimme tuottaa laadullisesti hyvän ja kiinnostavan julkaisun, joka tuo jotain uutta aikakauslehtirintamalle. Tavoittemme oli säilyttää perinteisen printtijournalismin parhaat puolet ja yhdistää siihen kuvajournalismia, runoutta sekä fiktiivisiä juttuja rikkomaan rakennetta ja ryhmittämään sisältöä.

Näillä kriteereillä huomasimme, että lehtemme genre osuu parhaiten kulttuurilehtien joukkoon.

1.2 Lehdenteon tavoitteet

Halusimme oppia koko lehdentekoprosessin alusta loppuun, ja testata omia kykyjämme ja taitojamme sen suhteen. Koimme tämän taidon oppimisen tärkeäksi oman tulevaisuutemme kannalta.

Koulussa opiskellaan vain yksittäisiä lehdenseon vaiheita, mutta koko prosessin ymmärtäminen ja osaaminen on tärkeä taito. Lisäksi koimme, että oman lehden tekeminen auttaa meitä markkinoimaan osaamistamme. Tavoitteena oli myös summata ja laajentaa koulussa opittua osaamista.

Tavoitteena oli myös saada lehdestä rahallista tuloa nyt ja tulevaisuudessa. Lehdellä ei ollut toimeksiantajaa, vaan teimme lehden omakustanteisesti ja myymme sitä irtonumerona.

Tavoitteena on kehittyä lehdenseossa niin, että voimme kehittää ja laajentaa lehteä asteittain tulevissa numeroissa. Printtilehden ensimmäisen numeron toteutus on ensimmäinen askel pitemmässä prosessissa.

Suunnitellessamme lehteä ajattelimme jo paljon ensimmäistä numeroa pidemmälle, ja mietimme lehden markkinointia ja mainostamista, kotisivujen perustamista, ja myöhemmin kenties myös lehdelle ylimääräisen verkko-osuuden perustamista.

Nämä eivät kuitenkaan sisälly vielä tähän opinnäytetyölehden julkaisuun, vaan ovat tulevaisuuden vaiheita.

2 Lehden sisällön ja prosessien suunnittelu

Aloitimme lehden suunnittelun keväällä 2016. Ennen projektisuunnitelman tekoa tapasimme monta kertaa ja keskustelimme miten lehteä alettaisiin työstämään. Näin määrittelimme yhteiset työskentelyprosessit ja aloimme suunnittelemaan lehden sisältöä.

2.1 Työnjako

Molemmat osallistuvat tasapuolisesti opinnäytetyön suunnitteluun, varsinaiseen toteutukseen sekä loppuraportin tekoon.

Lisäksi lehdenteossa kumpikin toimisi kaikissa rooleissa (kirjoittaja, kuvaaja, editori, taittaja jne.) ja suorittaisi yksittäisissä jutuissa kaikki vaiheet alusta loppuun, ideoinnista valmiiseen juttuun.

Perustelemme ratkaisua sillä, että näin molemmat oppivat lehdenteon kaikista vaiheista. Samalla voimme jakaa toisillemme omia kokemuksia ja vinkkejä kustakin vaiheesta, sekä tarkastella ja analysoida yhdessä lopputuloksia, ja näin oppia myös yhdessä.

Päätimme myös, että luemme ja editoimme toistemme valmiit jutut ristiin. Käyttäisimme myös ulkopuolista editointiapua Annika Postilta ja Mikaela Katrolta.

2.2 Juttujen ideointi ja juttuideoiden hyväksyminen

Päätimme myös, että vaikka molemmat tekevät omaa ideointia lehteen, juttusuunnitelmat ja sisältö hyväksytään yhdessä. Huonot ideat joko karsitaan tai jalostetaan yhdessä paremmiksi. Osa ideoista voidaan myös siirtää tuleviin lehden julkaisuihin.

Hyväksytyt juttusuunnitelmat toteuttaa valmiiksi jutun ideoinut henkilö alusta loppuun.

Juttujen edetessä voimme kysyä toisiltamme mielipiteitä. Valmiit jutut editoidaan ristiin yhdessä ja käytetään ulkopuolista oikolukijaa. Suunnittelimme lehteen noin 4-6 juttua molemmilta.

2.3 Lehden juttupaikat

Koska suunnittelemme lehteä jonka elinkaari jatkuu opinnäytetyön jälkeen, on tärkeää että suunnittelemme jo tässä vaiheessa lehteen pysyvät juttupaikat. Suunnittelimme juttupaikat niin, että niistä tulisi mahdollisimman mielenkiintoinen kokonaisuus.

Juttupaikkojen avulla lukijat myös tietävät, mitä lehdeltä voi odottaa tulevaisuudessa.

Joillekin juttupaikoille suunnittelimme juttusarjan. Kaikkia juttupaikkoja ei käytetty ensimmäisessä lehdessä.

juttupaikka	selite
-------------	--------

EU-maat	Juttusarja, jossa esitellään yksittäisiä EU-maita ja niiden historiaa
Pitkä ulkomaanjuttu	Yksittäisiä juttuja ulkomailta ja ulkomaisista ilmiöistä.
Politiikan kulisseissa	Juttusarja poliitikkojen henkilökuvista, mutta ei politiikan näkökulmasta
Rock-henkilokuva	Henkilokuva ajankohtaisesta musiikkivaikuttajasta tai yhtyeestä.
Vaihtuva teema	Vaihtuva teema. Ensimmäiseen lehteen valittiin teemaksi nostalgia.
Kuvia Suomesta	Kuvajournalismia, kiinnostavia valokuvia Suomesta.
Kuvia maailmalta	Kuvajournalismia, kiinnostavia valokuvia ympäri maailmaa
Maailma palaa	Gonzo-journalismia. Matkakertomuksia maailman ääristä. Perustuu verkossa olevaan omaan blogiin.
Sivuääniä	Juttusarjassa saman fiktiivisen päähenkilön kertomusta runouden keinoin.
Maailmankaikkeuden uutiset	Lyhyitä uutisvälähdyksiä ympäri maailmankaikkeutta. Perustuu verkossa olevaan omaan Facebook-uitissivustoon.
Runoja	Runotuotantoa.
Rock-kavalkaadi	Kuvajournalismia, kuvia rock-keikoilta.
Henkilöjuttu	Pitkä henkilöjuttu.
Matkareportaasi	Matkareportaasi.
Luonto ja ympäristö	Juttuja luonnosta, ekologisuudesta ja ympäristönsuojelusta.
Tarina	Fiktiivinen tarina.

Taulukko 1. Lehteä varten suunnitellut juttupaikat.

2.4 Lehden sivumäärän suunnittelu

Suunnittelimme myös lehden kokoa heti alusta alkaen. Lehden sivumäärän täytyy painoteknisistä syistä olla neljällä jaollinen. Tutkimme useita erikokoisia lehtiä. Päätimme ennen lehden teon aloittamista että teemme maksimissaan 64 sivuisen lehden. Resurssien vuoksi pienimmme kokoa vielä 48 sivuun.

Lehden koon määrittelyllä pystyimme arvioimaan myös lehden painokustannuksia etukäteen.

2.5 Lehden nimi

Mietimme lehdelle sopivaa nimeä melko pitkään. Tarkoituksena oli löytää yksilöivä ja ytimekäs nimi, joka jollain tavalla kuvaa lehden sisältöä. Halusimme myös lehden nimen olevan suomenkielinen.

Listasimme erilaisia nimivaihtoehtoja ja harkitsimme eri vaihtoehtoja yhdessä. Tutkimme myös, onko kyseisen nimisiä lehtiä jo entuudestaan olemassa. Selvitimme myös, kuinka helposti nimelle pystyisi perustamaan omat verkkosivut.

Lehden nimeksi valikoitui lopulta Haave. Olimme nimestä yksimielisiä. Meillä oli parikymmentä eri nimivaihtoehtoa, joista Haave oli selkeä suosikkimme. Kysyimme myös ulkopuolisia kommentteja lehden tulevasta nimestä ja Haave sai sieltäkin suosiota.

Nimi on lyhyt, ytimekäs ja se on helppo muistaa. Siitä syntyy myös voimakkaita mielikuvia. Haave on myös hyvä nimi verkossa, koska nimeä käytetään melko vähän muissa tuotteissa. Jos joku hakisi verkossa hakukoneella lehtemme tietoja, ne löytyisi helposti.

2.6 Tietoperusta ja ulkopuolinen konsultointi

Otimme selvää aikaisemmista opinnäytetöistä, joissa on tehty oma lehti. Hankimme tietoa lehdentekoprosessista ja hyväksi havaituista käytännöistä haastattelemalla lehtien tekijöitä ja asiantuntijoita. Haastattelimme esimerkiksi koulumme oppilasta Jukka Vuoriota, joka teki äskettäin myös opinnäytetyönä oman lehden. Hän on myös jatkanut lehdentekoa.

Käytimme tietoperustana tutkimuskirjallisuutta ja keräsimme aineistoa analysoitavaksi ja pohdittavaksi. Mietimme ja määrittelimme vertailukohtia oman lehtemme ja muiden olemassa olevien lehtien välillä.

Tietoperustan avulla pystyimme hahmottamaan lehtiviestinnän vaiheita historian saatossa ja näkemään lehtemme osana viestinnän monivaiheista jatkumoa. Koimme perinteisen printtilehden edustavan suuntausta, jolle halusimme jatkumoa.

Saimme tietoperustasta myös uusia ajatuksia ja inspiraatiota sisällön toteuttamiseen ja lehden konseptiin. Esimerkiksi Vehkoon Painokoneet seis!- kirja (Teos 2011) toi meille intoa siitä,

ettei journalismin tulevaisuus näytä niin synkältä kuin mitä monesti saatetaan antaa ymmärtää. Kirjan mukaan journalismin tulevaisuus on sekava, tuntematon ja alati muuttuva. Kirjassa pyrittiin myös selittämään järkeenkäyvällä tavalla alan keskeisiä trendejä ja suuntia.

Kirjassa printtimedialle ei anneta kovin valoisa tulevaisuudenkuvaa, mutta journalismin sisältö kerrotaan kaikista arvokkaimmaksi ja säilyvämmäksi asiaksi. Hyvä journalismi on jotakin, mitä ilman demokraattinen yhteiskunta ei voi toimia. Laatujournalismille tulee aina olemaan kysyntää ja tiedonsaanti on eräällä tapaa yksi ihmisen perusvietteistä.

Toisaalta Chomskyn Mediakontrolli (Sammakko 2003) antaa journalismin nykytilasta kuvan, jossa joudutaan olemaan todella tarkkana tiedonvälityksen vastuun kanssa. Kirjassa puhutaan paljon mielipiteiden muokkauksesta, jota media harjoittaa. Yhtenä esimerkkinä kirja tuo esiin kysymyksen, jossa pohditaan sitä, kuinka marsilainen journalisti raportoi ”sodasta” terrorismia vastaan”.

Tämä herättää paljon ajatuksia myös muista journalismin aiheista, joista moni saattaa tahtomattaan kirjoittaa värityneesti. Yhtenä lehtemme kantavina tavoitteina oli kirjoittaa hyvää journalismia, josta nämä värityneisyydet olisivat mahdollisimman ulkopuolella ja lukija voisi luottaa hyvään ja totuudelliseen tiedonvälitykseen.

Otimme ohjenuoriksemme perinteisestä journalismista parhaat palat, joita halusimme jatkojaloistaa. Totuudellinen tiedonvälitys ja mielenkiintoiset jutut ilman sensaatiohakuisuutta oli yksi näistä ohjenuoristamme.

Tietoperusta auttoi näkemään mahdollisuuksia, joita voi toteuttaa ja samalla saimme käytännön vinkkejä eri toteutustapoihin. Erityisesti Heli Mattilan kirjassa Reportaasia laatimaan (Satakunnan ammattikorkeakoulu 2006) oli hyviä vinkkejä reportaasin toteuttamiseen. Kirjassa puhuttiin paljon aiheiden valinnan tärkeydestä ja myös siitä, kuinka saada ihan tavallinenkin aihe kiinnostamaan lukijaa. Tässä voidaan käyttää hyväksi kerronnan keinoja ja toisaalta on pakko myös lukijaa kiinnostava näkökulma.

Viestinnän menneen aikakaaren ymmärtäminen auttoi pohtimaan mahdollisia tulevia kehityskulkuja, josta on lehdenteossamme hyötyä. Kai Erikssonin kirjassa Viestinnän ajatus ja moderni aika (Tutkijaliitto 2012) käsiteltiin viestintää ja siihen sisältyviä mahdollisuuksia osana historiallisia ja käsitteellisiä yhteyksiä. Lehdenteon aikana pohdimme juuri näitä näkökulmia ja sitä, millä tavalla lehtemme voisi pienellä kontribuutiollaan edustaa jotakin sellaista suuntausta,

joka edustaisi sitä, minne itse toivoisimme alan suuntautuvan. Tämä puolustaisi printtijournalismin tulevaisuutta.

2.7 Lehden omat verkkosivut ja sosiaalinen media

Alusta asti suunnitelmamme oli, että teemme lehdelle tulevaisuudessa myös omat verkkosivut, sillä ne ovat hyödyksi lehden markkinoinnissa. Aikataulukkiureiden vuoksi verkkosivuja ei perustettu vielä ensimmäiselle lehdelle.

Aiomme mainostaa lehteä myös sosiaalisessa mediassa käyttäen omia henkilökohtaisia tilejämme. Perustimme lehdelle myös oman Facebook-sivun. Jatkossa harkitsemme myös muita sosiaalisen median palveluita, kuten esimerkiksi Pinterestiä.

2.8 Verkossa olevan sisällön hyödyntäminen

Meillä oli olemassa valmista materiaalia myös muualla verkossa, jota pystymme hyödyntämään painetussa lehdessämme monella tapaa.

Suunnittelimme, että lehteen voisi kirjoittaa artikkeleita, jotka sekä viittaavat verkossa oleviin sivustoihin ja myös liittyvät sisällöltään niihin.

Esimerkkinä toimii toisen meistä jo aiemmin perustama gonzo-tyylinen matkablogi *Maaailma palaa*. Tekemällä myös painettuun lehteen *Maaailma palaa* –juttupaikan ja lisäämällä artikkeliin verkkosivujen osoitteen, pystymme tarjoamaan printtilehden lukijoille mahdollisuuden käydä verkossa lukemassa lisää samankaltaista sisältöä.

Samalla voimme ohjata verkkosivuilla käyviä ihmisiä lukemaan lehteämme, joten saamme liikenteen kaksisuuntaiseksi. Näin saamme tulevaisuudessa kasvatettua sekä verkkosivujen että painetun lehden suosiota yksittäisten juttujen avulla.

Kuva 2. Maailma Palaa -blogisivu verkossa. Blogi toimii myös Facebookissa.

Myös kaksi muuta juttupaikkaa pystyvät tulevaisuudessa hyödyntämään verkossa olevaa, tai sinne tulevaa materiaalia jatkossa. Ensimmäinen näistä on *Maailmankaikkeuden uutiset*, joka toimii omana sivunaan Facebookissa. Jälkimmäinen on *Kaupungin Syke* -keikkablogi, joka tarjoaa lisää keikkakuvia ja –videoita niille, jotka eivät saa niistä tarpeekseen painetun lehden Rock-kavalkaadi juttupaikasta.

Molemmassa näissä sivustoilla on vielä materiaalia vähän, mutta tulevaisuudessa on tarkoitus kasvattaa niiden määrää.

Lisäksi olemme miettineet YouTube-kanavan hyödyntämistä. Voimme ladata YouTubeen lehden artikkeleihin liittyviä itsetekemiämme videoita, tai tehdä jo olemassaolevista videoistamme kirjoitettuja jatkojuttuja lehteen. Muutama aihe on jo valmiina tuleviin julkaisuihin.

3 Aikataulutus ja vaiheistus

Suunnittelimme työssä tarvittavat vaiheet sekä teimme aikataulusuunnitelman.

3.1 Työn vaiheet:

- Projektisuunnitelma ja prosessien suunnitteleminen
- Juttujen ideointi
- Juttujen teko

- Markkinointi
- Taitto
- Paino
- Myynti
- Raportointi

3.2 Kuukausittainen aikataulu ja sisältö:

Teimme projektin alussa aikataulusuunnitelman, joka perustui työn eri vaiheille. Teimme tarkoituksella aikataulusta melko tiukan, koska halusimme työn nopeasti valmiiksi. Tällöin jäisi myös varoaikaa vuoden loppua kohden, jos aikataulut venyisivät. Tässä oli myös ajankäyttöllinen riski jonka tiedostimme, sillä opiskelimme ja kävimme päivätöissä samaan aikaan, kun teimme lopputyötä.

- Tammikuu: Käytännön järjestelyjä ja suunnittelua, painopaikan etsiminen
- Helmikuu: Opinnäytetyön ohjaajan tapaaminen ja ideointi
- Maaliskuu: Projektisuunnitelman tekemistä ja suunnittelua
- Huhtikuu: Juttujen ideointia
- Toukokuu: Juttujen ideointia
- Kesäkuu: Juttujen toteutusta
- Heinäkuu: Juttujen toteutusta, taittoa
- Elokuu: Lehden paino ja julkaiseminen
- Syyskuu: Loppuraportin teko ja analyysi

4 Työn seuranta ja viestintä

Suunnittelu- ja ideointivaiheessa pidimme säännöllisiä viikoittaisia kahdenkeskisiä toimituspalavereita. Lisäksi ylläpidimme päiväkirjaa opinnäytetyön etenemisestä.

Käytimme keskinäisessä viestinnässä sähköpostia, Facebookia sekä säännöllisten toimituspalaverien lisäksi ad hoc -palavereita. Pikaisissa asioissa myös soitimme toisillemme.

Juttujen seurantaan varten perustimme Excel-taulukon, jonka jaoimme toisillemme SharePointissa.

Tämä oli erittäin tärkeä sekä suunnittelun että työn seurannan tuki koko prosessin ajan.

Täydensimme tietoja jutun valmistumisen edetessä. Listasimme taulukkoon myös jo seuraavien numeroiden aiheita.

Sivunumero	3-8
Juttupaikka	EU-maat
Jutun aihe	Unkari
Jutun otsikko	Unkarin vuosi nolla oli 60 vuotta sitten
Jutun näkökulma	Unkarin historia ja tie EU-maaksi, Unkarin nykytilanne
Ajankohtaisuus tai peruste miksi juttu on kiinnostava	Unkarin kansannoususta 60 vuotta
Haastateltava(t)	-
Haastattelu tehty (päivämäärä)	-
Kuvitus, kuvien lukumäärä	Valokuvia unkarista
Kuvitus valmis (päivämäärä)	
Sivumäärä	6
merkkimäärä	12 000
Tyyli	
Väri / Mustavalko	Väri
Tekijä	Toni
status	14.4.2016 lisätty 13.5.2016 ensimmäinen versio valmis, mutta vaatii rajusti editointia ja kuvituksen
lisätietoja	-
huomatukset taittoon	-

Taulukko 2. Esimerkkitaulukko Unkarista kertovan jutun sarakkeiden sisällöistä Excelissä.

Teimme kumpikin omat juttumme itsenäisesti kuvitusta myöten. Tähän sisältyi kaikki jutuntekoon liittyvät vaiheet, kuten taustatyö, haastattelut, kirjoitusvaihe ja kuvitus.

Jutunteon aikana olimme tarvittaessa yhteydessä ja pystyimme vaihtamaan ajatuksia ja hyviä vinkkejä.

Valmiit jutut luettiin yhdessä ja tehtiin toisillemme korjausehdotuksia. Oikoluvussa käytimme myös ulkopuolista apua.

6 Työvälineet, ohjelmistot ja työtilat

Käytimme lehden tekemisessä sekä omia että koulun ohjelmistoja ja laitteita. Pääsääntöisesti teimme juttuja itsenäisesti omilla laitteilla ja ohjelmistoilla.

Suunnittelun tukena oli koko prosessin ajan Excel-taulukkolaskentaohjelma. Tästä oli meille todella suuri hyöty, ja sisältösuunnittelu pysyi koko ajan hyvässä hallinnassa. Päivitimme taulukkoa koko prosessin ajan. Pystyimme tarkistamaan reaaliaikaisesti missä vaiheessa silloisetkin jutut olivat meneillään.

Haastatteluissa käytimme omien muistiinpanojen lisäksi nauhuria ja puhelinhaastatteluissa TapeACall-ohjelmaa iPhoneille, joka toimi mainiosti. Äänenlaatu toimi moitteettomasti ja haastattelu oli helppo toteuttaa ja purkaa. Ainoa haittapuoli ohjelmassa oli sen maksullisuus.

Kuvituksessa käytimme omia kameroitamme. Kuvankäsittelyssä käytimme Adobe Photoshop-ohjelmaa. Tekstinkäsittelyssä ja juttujen kirjoittamisessa käytimme Word-tekstinkäsittelyohjelmaa.

Taittoa suoritimme koulun tiloissa, koska itsellämme ei ollut siihen vaadittavaa ohjelmistoa. Taitossa käytimme Adobe InDesign-ohjelmaa. Kävimme samaan aikaan koulun taittokurssia, jolloin pystyimme hyödyntämään sekä kurssimateriaalia, että opettaja Osmo Leppälän ammattaitoa. Hän antoi hyviä vinkkejä ja arvioi työmme etenemistä.

Tallensimme juttuja myös ulkoiselle kovalevyille, Sharepointiin sekä koulun verkkolevyille. Säilöimme kaiken tiedon järjestelmällisesti.

Emme käyttäneet erillisiä työtiloja ja työskentelimme pääosin kotona ja koulun tiloissa. Suunnitteluvaiheessa pidimme tapaamisia myös kahvilassa.

7 Lehden ulkoasu ja taitto

Lehden ulkoasun suhteen kävimme läpi laajaa lehtimateriaalia ja poimimme sieltä yksittäisiä ideoita oman lehden ulkoasuun ja taittoon. Kirjasimme taittoon liittyviä ideoita jo juttujen suunnitteluvaiheessa ylös.

Taitossa suurin ongelma oli se, että jouduimme tekemään taittoa pääosin koulussa, koska meillä ei ollut taitto-ohjelmaa. Tämä hidasti taittamista, jonka työmäärää olimme muutenkin aliarvioineet reilusti.

Taitossa tuli esiin monia printtijournalismin eroja esimerkiksi verkkoon tehtyyn juttuihin. Teimme näistä kaksi tärkeää havaintoa:

Valokuvat: Verkkoon tehtyihin juttuihin suositaan yleensä vaakakuvia. Tämä johtuu näytön koosta, ja siitä että juttuja luetaan ylhäältä alas. Printtilehteen juttuja tehtäessä tarvitaan paljon enemmän pystykuvia. Vaakakuvat aiheuttavat päänvaivaa taitossa, kun taas pystykuvalla pystyy helpommin taittamaan palstan kokoisia kuvia, tai jopa sivun kokoisia kuvia.

Juttujen sitaatit: Verkkoon tehdyissä jutuissa ei ole palstoja. Näin sitaatit ovat usein koko rivin levyisiä ja sitaatti voi olla hyvinkin pitkä, eikä se näytä vielä verkkosivun taitossa pahalta. Sen sijaan lehteen taitettaessa lyhytkin sitaatti voi viedä palstalla monta riviä, pitkistä puhumattaakaan. Huomasimme että tekemiimme juttuihimme tuli helposti viisirivisiäkin sitaatteja, tai jopa pidempiä.

8 Paino

Lehti painettiin Tim1-digipajalla Lahdessa. Vertailimme eri painopaikkojen hintoja, mutta pääsyy painopaikan valintaan oli, että painopaikan omistaja oli tuttu ja luotettava henkilö. Painossa lehdestä tehtiin ensin koevedos, ennen varsinaista painosta.

9 Rahoitus

Alusta alkaen suunnitelmamme oli, että teemme lehden omakustanteisesti. Otimme selvää omakustanteiden käytännöistä, tai oman toiminimen käyttämisestä lehden teossa sekä verotuksellisista ja lainsäädännöllisistä asioista lehden tekoon ja sen myyntiin liittyen.

Harkitsimme myös mainostilan myymistä, mutta ajanpuutteen vuoksi se jäi toteutumatta. Teimme mainostilahinnaston ja teimme yhden mainostarjouksen Kultti ry:lle, jotka alustavasti olivat kiinnostuneita. Emme kuitenkaan päässeet meitä tyydyttävään lopputulokseen hinnan suhteen, joten päätimme lehden ulkoasun vuoksi luopua mainoksesta. Halusimme myydä koko- tai puolisivun kokoisia mainoksia, mutta tässä kyseenomaisessa tapauksessa yksittäinen pieni mainos olisi mielestämme vain rikkonut lehden ulkoasun.

Teimme keväällä apurahahakemuksen Journalistisen kulttuurin edistämissäätiölle (Jokes). Tehtyämme hakemuksen meille kuitenkin vastattiin, että apurahaa opinnäytetöihin voi hakea ainoastaan syksyllä. Jokesin hakuohje oli tältä osin erittäin epäselvä.

Juttujen tekemisessä ei tullut kuluja. Kaikki haastattelut tehtiin pääkaupunkiseudulla.

Harkitsimme lehdelle omien verkkosivujen perustamista, joka olisi tuonut pieniä lisäkuluja. Päätimme kuitenkin siirtää tämän tulevaisuuteen seuraavia julkaisuja varten, koska se olisi vaahtunut tässä vaiheessa suurempaa työmäärää.

Painokulut kustansimme omista säästöistämme. Tarkoitus on kattaa näitä kuluja lehden irtonumeromyynnin kautta.

10 Joitakin valmiita juttuja

Tekijöiden kertomina:

Tami Tamminen – Liideri:

Juhani Tamminen viettää lehden julkaisemisvuonna 50-vuotisjuhlavuottansa jääkiekkomaailman parissa.

Jutun tarkoitus oli tuoda esille henkilön elämää ja arvoja, jotka mahdollisesti toimisivat inspiraationa muillekin. Varsinainen haastattelu kesti reilu kaksi tuntia ja tämän lisäksi juttelimme puhelimitse useita kertoja.

Ennen haastattelua olin perehtynyt henkilöön lukemalla Tamminsen kirjoja ja materiaaliin, mitä henkilöstä oli aikaisemmin kirjoitettu. Luultavasti tämän johdosta haastattelussa päästiin helposti oleellisiin ja kiinnostaviin asioihin.

Haastattelua varten olin kirjoittanut kysymyksiä ja aihepiirejä ylös. Nauhoitin keskustelun ja tein samalla muistiinpanoja.

Jutusta tuli pitkä. Lehtemme yksi lehtemme kantavista ajatuksista oli se, että jutut voivat olla myös pitkiä. Olemme sitä mieltä, että lukija jaksaa kyllä lukea kiinnostavaa juttua.

Ei kenenkään formaatissa, Wilma Schilewski:

Henkilöjuttu kertoo Wilma Schilewskista, jota haastateltiin hänen elämänvaiheistaan. Samalla tuli esiin erilaisia vaiheita Suomesta ja suomalaisuudesta. Wilma oli hiljattain muuttanut Tallinaan ja pohtii muuttoa haastattelussa.

Haastattelu nauhoitettiin ja samalla tein muistiinpanoja.

Wilman haastattelu oli myös mukava toteuttaa ja kirjoitustyön ongelmana oli lähinnä se, mitä kaikkea pystyi jättämään pois. Wilman elämässä oli ollut niin monta eri käännekohtaa.

Onni-tarina:

Kaunokirjallinen tarina mielisairaalassa asuvasta Onnista ja hänen äitisuhteestaan rikkoo lehden kokonaisuutta tuoden siihen kaunokirjallista ja tunnelmallista luettavaa.

Suojelun arvoinen aarre:

Juttu järvidesien suojelusta kertoi järvidesiemme tilasta ja sen suojelusta. Jotta juttu istui lehtemme kokonaisuuteen hyvin, oli sitä muokattava vähemmän asiantuntijamaiseksi. Tekstin sävy oli kuitenkin hyvä jättää tästä huolimatta hieman asiantuntijamaiseksi, sillä juttutyypin itsessään kuitenkin vaati sen.

Juttu vaati taustatyötä ja siihen haastateltiin Suomen luonnonsuojeluliiton erityisasiantuntija Tapio Veistolaa.

Pietari:

Kävin keväällä Pietarissa koulukurssilla ja samalla kuvaamassa kaupunkia lehteämme ajatellen. Pietari on hyvin lähellä Helsinkiä ja siitä ei kuitenkaan kirjoiteta niin kovin paljoa. Jäin Pietariin ylimääräiseksi päiväksi ja kiertelin valokuvaamassa mielenkiintoisia paikkoja.

Olin myös aikaisemmin perehtynyt Pietarin historiaan ja päätin ottaa juttuun kuvien lisäksi tarinakontrastia Leningradin piirityksestä. Ajatus lähti siitä hämmennyksestä, kuinka niin kau niilla kaupungilla voi olla niin synkkä historia.

Unkarin vuosi nolla oli 60 vuotta sitten:

Tein esitelmän ja pitkän kirjoituksen Unkarista koulun vapaavalinnaiselle EU-kurssille loppukevästä 2016. Jo silloin ajattelin, että voin hyödyntää samaa esitelmää ja kirjoitusta omaan lehtemme. Kouluun tehtävää tekstiä piti muuttaa eri näkökulmaan, sekä lisätä juttuun kuvitusta. Unkari oli minulle tuttu maa, joten juttua oli mielenkiintoista tehdä ja siihen saisi ajankoh-
taisen näkökulman, koska Unkarin kansannoususta on 60 vuotta. Luin jutun, ja varsinkin kansannousun taustaksi paljon tietokirjallisuutta, jota lainasin kirjastosta. Kuvituksiin käytin pääosin omia valokuviani vuosien varrelta Unkarista. Käytin myös muutamaa Creative Commons tekijänoikeuslisenssillä varustettua kuvaa Wikipediasta, koska kansannousun ajan kuvia ei itseläni ollut.

Kuvia Maailmalta

Alusta saakka oli halu tehdä lehti, jossa on hyvää kuvajournalismia. Varsinkin kotimaisissa lehdissä kuvia on mielestäni todella vähän, ja yleensä ne ovat melko mitäänsanomattomia. Halusin tehdä lehteen osion, johon voi laittaa hyviä ja vaikuttavia kuvia. Kaikki kuvat ovat itsekuvamiani vuosien varrelta eri puolelta maailmaa.

Rock-kavalkaadi

Halusin yhdistää oman keikkaharrastukseni tähän lehteen. Käyn paljon keikoilla ja kuvaan paljon. Olen perustanut myös oman keikkablogin, mutta en ole ehtinyt päivittämään sinne sisältöä. Nyt ajattelin että voin tuoda omia rock-aiheisia keikkakuviani esiin myös painetun lehden avulla, ja samalla saada ehkä lisää liikennettä blogiini. Ja myös samalla aktivoin itseäni tulevaisuudessa enemmän myös blogin puolella. Taitossa hyödynsin vanhoja punk-zine pienlehtien taittotyylä.

11 Johtopäätökset

11.1 Hyvä suunnittelu kaiken a ja o

Vahvuutemme projektin alusta alkaen oli hyvä suunnittelu. Otimme lähtökohdaksi ajattelumallin, jossa tähtäsimme jo opinnäytetyötä laajempaan kokonaisuuteen – lehteen joka jää elämään opinnäytetyön jälkeen.

Pyrimme ottamaan sen huomioon kaikessa, mitä suunnittelimme. Mielestämme tämä oli erittäin hyvä asia, sillä sen ansiosta otimme huomioon monia sellaisiakin asioita, joita emme ehkä olisi muuten osanneet miettiä.

Hyvä projektisuunnitelma oli erittäin tärkeä kokonaisuuden hallinnan kannalta. Yritimme ottaa kaikki lehden tekoon liittyvät vaiheet ja asiat huomioon jo alkuvaiheessa. Teimme todella hyvän projektisuunnitelman ja apurahahakemuksen myötä hioimme suunnitelmaa vielä enemmän.

11.2 Kauaskantoinen näkökulma auttoi projektia

Näkökulmamme lehden tekemisen suhteen oli jo heti alusta alkaen paljon kauaskantoisempi ja laajempi kuin pelkkä opinnäytetyö. Tämän vuoksi jo suunnitellessa otimme huomioon asioita, jotka eivät toteudu vielä tässä ensimmäisessä numerossa. Näitä ovat esimerkiksi verkkosivujen perustaminen, parempi markkinointi, mainosten myynti ja verkossa olevan sisällön hyödyntäminen.

11.3 Ei teknisiä ongelmia ja yhteistyö toimi

Kaikki työkalut ja prosessit toimivat hyvin. Saimme tarvittavat haastattelut tehtyä aikatauluissa. Lisäksi yhteistyömme projektin edetessä oli saumatonta ja näkemyseroja ei tullut missään vaiheessa. Meillä oli yhteinen näkemys ja yhteinen päämäärä.

11.4 Työmäärää aliarvioitiin ja liian vähän lomaa suunniteltu

Vaikka tiesimme urakan olevan todella suuri, lähes jokainen työvaihe osoittautui työläemmäksi kuin mitä olimme alun perin ajatelleet. Erityisesti juttujen kirjoittamiseen ja taittoon olisi pitänyt varata aikaa paljon enemmän kuin suunnittelimme.

Vaikka suurimmat haasteet liittyivät työmääriin ja aikatauluihin, emme luopuneet suunnitelmallisuudesta, vaan pidimme yhä kauaskantoiset suunnitelmamme elossa.

Juttujen tekeminen vaati paljon itseuria ja aikatauluttamista kiireiden keskellä. Koska olimme päättäneet tehdä kaiken kahdestaan, oli työmääräkin todella suuri. Mikäli olisimme tehneet työn vähemmän perusteellisesti, olisimme varmasti päässeet paljon helpommalla. Mutta halusimme tehdä hyvää jälkeä ja pohjatyötä tulevia numeroita ajatellen.

Koska alkuperäisen aikataulun mukaan juttujen työstäminen ajoittui kesälle, johti se osaltaan uupumiseen koko kevään raskaiden opintojen jälkeen, koska ei ollut lainkaan lomaa. Työskentelytahti hidastui, ja oli pakko pitää vapaata oman terveydenkin ehdoilla. Tämä tarkoitti juttujenteon viivästymistä ja työn siirtymistä syksyille, jolloin taas samanaikainen opiskelu alkoi.

11.5 Rahan tarve pakotti tekemään enemmän töitä, joka aiheutti viivästystä

Toinen huomioon otettava asia on rahoitus. Vaikka rahoitus itse opinnäytetyöhön ja sen painamiseen oli olemassa säästöjen avulla, piti itse työn tekemisen aikana saada rahaa myös elämiseen.

Tämä toteutui meistä ainakin toisen osalta huonosti ja pakotti hakeutumaan syksyllä päivätöihin. Harjoittelijan palkka oli huono eikä raha riittänyt siltikään, ja se pakotti tekemään vielä iltaisin lisäkeikkoja lisäksi. Tätä uutta käännettä ei oltu huomioitu ollenkaan ajankäytössä ja aikatauluissa. Tämä aiheutti lisäviivästystä juttujen kirjoittamiseen ja loi ajanjakson jolloin käytännössä työ ei edennyt ollenkaan – lähes kaksi kuukautta jatkuneista 70–80-tuntisista työviikoista huolimatta.

Samalla puskurissa ollut aika vuoden loppuun saakka tuli kulutetuksi kokonaan. Voisikin siis sanoa, että kurssimuotoisen opiskelun, kokopäivätyön ja oman lehden tekemisen yhdistäminen ei ajankäytöllisesti toimi oikein millään lailla.

Varsinkin juttujen kirjoittamiseen tarvittaisiin pitkiä yhtäjaksoisia vapaita hetkiä. Jos juttuja kirjoittaa tunnin tai pari päivässä, ajatus katkeaa eikä jutut etene lainkaan.

11.6 Aikataulujen venyminen pakotti karsimaan lopputulosta

Jouduimme lopulta tekemään lehtemme lopussa aika paljon karsintaa myös juttujen osalta. Tämä oli suuri harmi, koska se vaikuttaa myös lehden kokonaisuuteen. Mutta projektin viivästäminen enempää ei ollut enää mahdollista.

Teimme lehteä juttu kerrallaan, mikä toisaalta mahdollisti sen, että pystyimme ottamaan mukaan valmiit jutut, ja pudottamaan keskeneräiset tai aloittamattomat jutut seuraaviin julkaisuihin.

Suoritimme myös paljon karsintaa alkuperäisissä juttuideoissa ja säästimme myös näitä ideoita lehden seuraavia numeroita varten.

11.7 Lehden laatu kärsi hieman, mutta yksittäisten juttujen ei

Vaikka aikataulut venyivät, pyrimme silti tekemään yksittäiset jutut hyvin. Vaikka teimme karsintaa lehden sisältöön, emme lehden juttujen tasoon. Toisaalta lehden taso putoaa pakosti hieman sisällön määrän vähentyessä pienemmäksi.

Mielestämme valintamme on kuitenkin perusteltu, sillä aiomme jatkaa lehden julkaisua, jolloin tulevaisuudessa aiempien lehden laatukriteeri voi olla merkittävä tekijä. Olimme alusta asti suunnitelleet, että lehti kasvaa ja paranee asteittain joka julkaisun myötä.

11.8 Lopulliset johtopäätökset

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että näin suuren opinnäytetyön tekemisen aikana paras vaihtoehto olisi, jos voisi keskittyä pitkiä jaksoja pelkästään opinnäytetyöhön. Ylimääräinen kuorma tulisi karsia minimiin. Samalla pitäisi suunnitella lomajaksot mukaan aikatauluihin ja pitää niistä kiinni.

Myös rahoitus pitäisi hoitaa työn ajaksi jotenkin, mutta siihen meillä ei ole muuta ratkaisua kuin työnteko

.
Oppimisen kannalta projekti oli todella hyödyllinen. Opimme todella paljon, ja saimme lisää tietoa ja osaamista lehdentekoon. Koimme opinnäytetyön erittäin hyödylliseksi.

12 Lähteet

Kai Eriksson: Viestinnän ajatus ja moderni aika. Tutkijaliitto, 2012.

Päivi Mykkänen: Yhteisölehti –tekijän opas. Inforviestintä, 2008.

Heli Mattila(2006): Reportaasia laatimaan. Satakunnan ammattikorkeakoulu, 2006.

Mari Maasilta(1999): Journalismin muutoskaruselli. Tampereen yliopisto, 1999.

Noam Chomsky(2003): Mediakontrolli. Sammakko, 2003.

Vehkoo. Painokoneet seis! Kertomuksia uuden journalismin ajasta. Teos, 2011.